

22. ELST : “ *Van Els(t) zijn* „ of “ *Iemand van Els(t) spelen*.
(Bij het bolspel geen enkel punt kunnen tellen of laten halen. Men vertelt, dat de Elstenaars in een wedstrijd met den krulbol, geen enkel punt konden behalen). Teirlinck (*Idioticon*, I, 401 ; III, 401).

23. ELVERSELE : a) “ *Elverseel*,
Str.... in de keel,
Stamp er hem deur
Mee nem bessemsteel. „

(Te Hamme).

b) *Elverseleneer*,
Babbeleer,
Pottafeer.

(Te Hamme). Meegedeeld door den heer P. Van den Broeck, Hamme.

24. EREMBODEGEM : “ *Rijk Welle*,
Arm Erembodegem. „

(De grond is vruchtbaarder op het grondgebied van Welle dan op dat van Erembodegem). De Raadt.

25. EXAARDE : “ *Op Exaardekermis moet het loof deur den kant waaien.* „

(Omtrent dien tijd moeten de rapen zoo groot zijn, dat zij door de struiken, die langs den kant staan, kunnen gezien worden). Joos (*Idioticon*, 211).

“ *Exaardsch of Gezaardsch blauw.* „

(Hoogblauw). Joos (*Idioticon*, blz 257).

Boekbesprekingen.

Cornelissen Joz. — *Nederlandsche Volkshumor op Stad en Dorp, Land en Volk*, 1^e deel. Uitgave De Sikkel, Antwerpen, 1929, 300 blz. Prijs : 35 fr.

Dit werk is het eerste in onze taal, dat stelselmatig en methodisch den volkshumor betreffende steden en dorpen,

landen en volkeren behandelt. Schrijver beoogt dus een volledigen inventaris — voor zoover volledigheid op dit gebied te bereiken is — van alle bij- en spotnamen, spotgezegden en rijmen, spotvertellingen, volksetymologische sagen, spreekwoorden — met oorsprong en beteekenis — betreffende de steden en dorpen van al de Dietsche gewesten, d. i. van Vlaamsch-België, Noord-Nederland, Fransch-Vlaanderen en Zuid-Afrika. Het werk zal uit drie deelen bestaan, waarvan het eerste vóór ons ligt.

Reeds bij een vluchtig doorbladeren van dit deel bemerkt men, dat men met een boek van groote wetenschappelijke waarde te doen heeft, indruk die nog verstrekt wordt bij een grondiger onderzoek van den inhoud.

De heer Cornelissen heeft ons waarlijk met deze studie, om zijn eigen woorden te gebruiken, een belangrijke bijdrage geleverd tot de volkshistorie en tot de intieme kennis van het leven en de geaardheid van ons volk, en tevens heeft hij ons een historisch en folkloristisch dokument geschonken van waarde als spiegel van het volk en zijn denkwijze, zoo in 't verleden als in 't heden.

Wij hebben hier vóór ons den uitslag van jarenlange studie en geduldige opzoekingen in allerlei tijdschriften en werken, want de stof is zeer uitgebreid en bedolven een weinig overal, niet alleenlijk in zuiver folkloristische werken, maar ook in letterkundige, in almanakken, dag- en weekbladen, enz.

Benevens een inleiding, waarin S. handelt over het ontstaan der bij- en spotnamen, hun geschiedenis en hun verspreiding onder alle volkeren, en een lijst van bronnen en geraadpleegde werken, bevat dit deel de volgende hoofdstukken: 1^e de Vlamingen; 2^e de Walen; 3^e de provincie Brabant; 4^e de provincie Antwerpen, dus nog maar een klein gedeelte van de te behandelen stof. Wij verwachten dan ook met ongeduld het verschijnen van de twee volgende deelen, die, we zijn er van overtuigd, in volledigheid niet voor het eerste zullen moeten onderdoen. Om te eindigen een hartelijk proficiat aan de firma De Sikkel voor de verzorgde uitgave van dit standaardwerk.

Vander Ven, D. J. - De Zuiderzee-Film. Folkloristisch Filmwerk in zes afdeelingen. Brochure van 32 blz., geïllustreerd. Prijs : f 0.50.

“Na de samenstelling der Lente-, Zomer- en Oogstfilms had ik mij voorgenomen de documentaire registratie van de Nederlandsche folklore voort te zetten in Herfst en Winterfilms. Het grootsche werk der Zuiderzee-drooglegging brengt echter met zich, dat ik vóór alles mijn aandacht moest wijden aan datgene, wat door veranderde levensomstandigheden verloren dreigt te gaan langs de kusten onzer binnensee en op de daarin liggende eilanden ...

Zoo vangt S. het Woord vooraf tot deze brochure aan, die een beknopte samenvatting van zijn jongste film bevat. Deze film is ingedeeld in : 1^e Enkhuizen en Haringvangst ; 2^e Kindervreugd en Volkskunst op het eiland Marken ; 3^e Winter in Spakenburg. Sinterklaas in Volendam en op het eiland Texel ; 4^e de Oogst van de Zuiderzee (van biezen en hooi op de aan de zee tijdelijke ontwoekerde weiden) ; 5^e Verdwijnende Bedrijven en Huis-industrieën rond de Zuiderzee (het vervaardigen van russchen matten, de bokking-rookerijen, de zeilmakerijen, enz.) ; 6^e Urk in 't Pinkstermooi. De muzikale illustratie is nogmaals bezorgd door Prof. J. Röntgen.

Gelukkig Nederland, die een folklorist met een praktischen geest en een open oog voor al het eigenaardige van streek en volk bezit, zooals den h^r Vander Ven ! Gelukkig Nederland, herhalen wij, die steeds geld over heeft voor ondernemingen van wetenschappelijken aard en van volksbelang in den zin van deze ! Ook heeft het Kongres voor Volkskunst, ingericht te Praag in Oct. 1928 door de Internationale Kommissie voor Intellectueele Samenwerking van den Volkerenbond, naar aanleiding van de vertooning van twee deelen uit de films van den h^r Vander Ven, volgenden wensch aangenomen :

La nécessité de suivre l'exemple hollandais dans tous les pays réunis dans la Société des Nations et de rendre possible un échange de films d'art populaire pour que dans les diffé-

rents pays affiliés à la Société des Nations soient représentés ces films qui mettront en évidence à travers les apports et les particularités qui attestent l'originalité des diverses nations, le fond qui leur est commun.

Moge het den h^r Vander Ven gegund wezen ook de herfst- en wintergebruiken van het Nederlandsche volk op film vast te leggen ! Dan zal hij zijn volk een folkloristische documentatie geschonken hebben eenig in de wereld.

De Vries (Prof. Jan). Het Sprookje. - Uitgave Standaard-Boekhandel, Antwerpen, Brussel, Leuven, zonder jt. (1929), 141 blz. in 8°. Prijs : 18 fr.

De Standaard-Boekhandel verricht flink en nuttig werk met zijn folkloristische uitgaven : herdrukken van sprookjes- en raadselverzamelingen (van Joos, Gezelle, Hénot, enz.). Nu wil deze firma ook door het uitgeven van een reeks studiën en essays over folklore de beoefening der wetenschappelijke volkskunde bevorderen. Als eerste werk van deze reeks is verschenen : *Het Sprookje* door Prof. J. De Vries van Leiden, een bundel van zes studiën over de beteekenis, de wetenschap, den stijl en den bouw der sprookjes, over den inhoud der tooversprookjes en over de verhouding tusschen de volkskunst en de litteratuur. Een bronnenopgave en aantekeningen sluiten het werk. De meeste dezer studiën zijn bewerkingen van opstellen verschenen in Noordnederlandse tijdschriften. Ze getuigen van grondige kennis van het sprookje, van helder inzicht in de verschillende theorieën over het ontstaan, de voortplanting en de ontwikkeling dezer produkten der volksfantasie. Alhoewel schrijver partijganger is van de historisch-geographische methode, gebruikt bij het sprookjesonderzoek door de Finsche school, is hij toch niet blind voor haar tekortkomingen, vooral wat het navorschen van den oorsprong der sprookjes betreft.

In de studie der volksoverleveringen, in de folklore dus, die een geesteswetenschap is, kan geen op natuurwetenschappelijke leest geschoeide methode toegepast worden ; beter dan een zogenaamde exacte methode is een scherpe intuïtie en een helder inzicht. Dit besluit van Prof. De Vries beamen wij ten volle.

Deze bundel is een onmisbaar werk, niet alleen voor alwie zich met de vergelijkende studie der sprookjes bezighoudt, maar ook voor de zanters van volksvertelsels. Vooral het opstel over den stijl van het sprookje is voor deze laatsten van groot belang.

Van Nuffel (P.) Beiaardlegende. Leesballade. - Aalst, Ducaju-De Vylder, 1929. 2 blz.

Een geslaagde dichterlijke omwerking onder balladevorm van de bekende sage betreffende de uitvinding van den eersten beiaard door Bartholomeus Coecke van Aalst in 1460. Mooie uitgave met stemmige omslagteekening van K. De Mette.

F. Van Es.

Prijsvragen over Folklore.

Het Alf. De Cock-Komiteit schrijft twee prijsvragen uit :

1^e *Een studie over de volksgeneeskunde in Vlaamsch-België (in den aard van Dr C. Bakker's Volksgeneeskunde in Waterland).*

2^e *Een studie over den hoevenbouw in Vlaamsch-België.*

De eerste vraag dient beantwoord vóór 31 December 1930, de tweede vóór 31 December 1933. De prijs bedraagt telkens 1000 fr.

Enkel handschriften of nog niet uitgegeven studiën worden aanvaard. De werken dienen leesbaar geschreven en in het Nederlandsch opgesteld te zijn. De schrijver zet zijn naam op zijn werk niet; hij voorziet dit slechts van een kenspreuk, die hij met opgave van naam en woonplaats op een briefje, in een gesloten omslag, dat dezelfde spreuk tot opschrift heeft, herhaalt.

De werken dienen gestuurd vóór de opgegeven datums naar den sekretaris van het Alf. De Cock-fonds, Brabantstr., 29, Aalst.
